

Vogelwaarnemingen, voornamelijk van 1971, in een deel van
Amsterdam Nieuw Zuid en Buitenveldert

Begrenzing:

- In het Noorden het Zuider Amstel kanaal.
- In het Oosten de verlengde Beethovenstraat, die bij de Ringdijk, de grens tussen Nieuw Zuid en Buitenveldert, overgaat in de van Leijenberghlaan.
- In het Zuiden de van Nijenrodeweg.
- In het Westen de Amstelveense weg.

Een vrij willekeurig gedeelte van de Stadsuitbreiding Amsterdam in de laatste 15 à 20 jaren, groot 27 ha, door mij echter gekozen omdat hierdoor vrijwel dagelijks mijn weg loopt van huis naar het Amsterdamse Bos v.v. .

In de lengte-richting, van Oost naar West, lopen er
2 groenstroken doorheen:

- De meest zuidelijke maakt deel uit van het Gijsbrecht van Aemstel-park, een nogal weidse naam voor deze langgerekte, smalle groenstrook, waar i.v.m. de afmetingen alles even rechtlijnig moest uitvallen: de waterpartijen, rechte kanalen; de paden, die eigen "straatnamen" hebben: Enzerinck, Hunneschans, Cannenburg, Twikkel. Vierkante grasvlakten worden omzoomd door brede, ondoordringbare struiklagen. Soortgelijke struiklagen schutten het gebied aan weerszijden af, enerzijds van de van Nijenrodeweg, anderzijds van complexen van flatgebouwen ten Oosten van de Buitenveldertse laan. Tussen de Buitenveldertse laan en de Amstelveense weg wordt het park aan de Noordzijde begrensd door een reeks fraaie bungalows, gelegen aan Cannenburg en Herinkhave, met achtertuintjes, eveneens door een struikrand van het park gescheiden, die echter langs Cannenburg aanmerkelijk minder dicht is.

T.o.v. de struiken is het aanwezig geboomte sterk in de minderheid, en nog jong en ijl. Van een kruidlaag, anders dan gras, is nauwelijks sprake, behalve in een soort imitatie-landschapstuinje (met weinig echt wilde kruiden) van geringe omvang in Enzerinck.

Binnen de betonnen beschoeiing van de kanalen groeit ook (nog ?) vrijwel niets. Alleen aan het Oosteinde van Enzerinck bevindt zich een rand lisdodden en wat zwanebloemen. Verder hier en daar een klein plukje driekante bies (vermoedelijk zeebies) en één plukje veenwortel.

Dit parkgedeelte is vóór de maand juni door mij vrijwel niet door-kruist, zodat de volledigheid van de daarvoor geciteerde vogel-soorten twijfelachtig is. Enkele aanvullende waarnemingen kreeg ik echter van de Hr. F. Swart, wiens woning aan het park grenst.

- De tweede groenstrook wordt gevormd door de sportvelden tussen de de Boelelaan en de Ringdijk; de broedvogelstand wordt hier voornamelijk bepaald door de bomen en struiken langs de Karel Lotsy laan, en enig geboomte rond de tennis- en andere sportvelden. Op de Ringdijk bevond zich vroeger een ligusterhaag, die met de verbredingswerkzaamheden is verdwenen; op de kruin en de noord-talud groeit voornamelijk gras; op de zuidhelling is de kruidlaag nog vrij gevarieerd.

Van de Hr. Arentsen, bewoner van de de Boelelaan, ontving ik over dit gebied enige aanvullende gegevens.

- In het omschreven gebied bevinden zich nog twee terreinen van ouder datum: de begraafplaats Buitenveldert, en het tennispark Buitenveldert, dat onlangs met vernietiging werd bedreigd, doch waarover gelukkig zojuist het besluit is gevallen dat het mag blijven voortbestaan.
- Tenslotte hebben we nog het bebouwde gedeelte tussen het Zuider Amstelkanaal en de Prinses Irenestraat, dat in de volksmond "De Goudkust" wordt genoemd, een vlag die de lading hoogstens incidenteel dekt.

Blauwe reiger, fouragerend langs randen van waterpartijen. Vermoedelijk grotendeels afkomstig van de kolonie in het Amsterdamse Bos. Misschien ook van Frankendaal ?

Wilde eend, broedvogel, echter veel vermenging met "boereneenden".

Ganzen, in het voorjaar enkele waarnemingen van overtrekkende exemplaren, richting N/NO.

Knobbelzwaan, in voorgaande jaren meestal 1 broedpaar; in 1971 geen broedpaar waargenomen.

Torenvalk, fouragerend Ringdijk en omgeving; broedvogel Amsterdam Zuid, omgeving Olympiaplein, en Stadion.

Kuifeend, 6/2 1 paar in de sloot Oostelijk langs de Amstelveense weg; idem in zijhaventje van het Zuider Amstel kanaal, bij het Spinoza lyceum.

Patrijs

Helaas geen enkele waarneming meer in 1971.

Vroeger jaarlijks broedvogel in meerdere paren omgeving Ringdijk. Hoewel ook hun biotoop er niet beter op wordt met het verdwijnen van alle ruigte, zijn ze toch vermoedelijk grotendeels ten offer gevallen aan stroperij.

In vroeger jaren ook in het G.v.A.-park waargenomen (F. Swart)

Waterhoen

Broedvogel langs waterpartijen met enige randbegroeiing in het water, zoals bij Tennispark Buitenveldert.

Meerkoet, wintergast.

Scholekster, wordt wel overvliegend waargenomen, o.a. 25/7 2 exx roepend over Hunneschans.

Wulp

Toen dit gebied nog maar kort tevoren was opgespoten, was er een slaapplek van wulpen. Nog jaren daarna werd regelmatig tijdens het broedseizoen wulpentrek in de avond waargenomen.

Nu nog sporadisch, bijv. 5-7-1971, richting N.

Grote mantelmeeuw

In het winterseizoen, langs het Zuider Amstel kanaal.

Zilvermeeuw, idem.

Kokmeeuw, in najaar (begin juli al aanwezig), winter en voorjaar talrijk; worden door de bevolking gevoerd.

Visdief

In de zomer fouragerend boven waterpartijen, o.a. G.v.A.-park.

Houtduif

Broedvogel begraafplaats Buitenveldert en tennispark Buitenveldert. Voorts langs de Stadionkade; herhaaldelijk baltsvluchten boven de Goudkust.

Turkse tortel

Amstelveense weg ter hoogte van tennispark Buitenveldert, zingend waargenomen op 12/7 en 17/7, op TV-antenne.

Bosuil

Voorheen roepend waargenomen op begraafplaats Buitenveldert.

In 1970 en daarvoor enige malen "jagend" langs de flats van de de Boelelaan; in 1971 nog niet waargenomen (Arentsen)

+ 10/7 een uil waargenomen, jagend laag over Stadionkade bij Nr. 73, kruising Parnassusweg; leek een bosuil (mevr. Poel)

Ransuil

Voorheen broedvogel Begraafplaats Buitenveldert (A.N. Swart, 1963)

Nog steeds broedvogel Beatrix Park; zal vermoedelijk wel ook in het besproken gebied jagen.

Kerkuil

Heeft in vroeger jaren wel op begraafplaats Buitenveldert gebroed.

Gierzwaluw

Regelmatig fouragerend boven de Goudkust.

Bij slechter weer ook vaak in de luwte van de hogere flatgebouwen in Buitenveldert (Arentsen)

IJsvogel

Sedert de winter 1962/'63 in dit gebied niet meer waargenomen.

Daarvoor wél, in het Beatrix Park, langs het Zuider Amstel kanaal, en bij begraafplaats Buitenveldert.

Kuifleeuwerik

Zijn biotoop, zandterreinen met weinig begroeiing, in de nabijheid van steden, is in het omschreven gebied nauwelijks meer aanwezig. In 1971 nog zangwaarnemingen bij de Ringdijk, zowel bij de kruising met de van Leijenberghlaan als bij de kruising met de Buitenveldertse laan. Voorts kruising van Leijenberghlaan/A.J. Ernststraat.

In 1970 werd hij o.a. nog zingend waargenomen midden op de bestrating van het Gelderlandplein, en op de Prinses Irenestraat bij de Goudkust.

Veldleeuwerik 27/7 1 ex fouragerend Hunneschans, zingend naar Biljoen.

Hele broedseizoen talrijk zingend boven Ringdijk en aangrenzende onbebouwde vlaktes.

Huiszwaluw

In het broedseizoen fouragerend boven de Goudkust. Nog steeds 4 à 5 bewoonde nesten in de Beethovenstraat tussen Stadionweg en Stadionkade.

19/6/1971 boven Cannenburg (F. Swart).

17/7 boven Karel Lotsy laan bij Tennispark Goldstar.

Oeverzwaluw

28/4/1971 hollen gravend uiteinde Ringdijk bij Amstelveense weg; van de 3 hollen kwam verder niets terecht, vanwege de werkzaamheden aan de viaductbouw ter plaatse (mevr. Brinkers).

Eind mei/begin juni 1970 werd eveneens aldaar een vergeefse poging gedaan tot het vestigen van een kolonie.

Zwarte kraai

Broedvogel Tennispark Buitenveldert.

Vlaamse gaai

In de winter fouragerend G.v.A.-park (F. Swart)

Koolmees

Broedvogel tuinen Goudkust, Cannenburg, Twikkel.
Nestkasten ?

Pimpelmees

Broedvogel Cannenburg. 11/7 een juveniel bij Cannenburg 13.

Winterkoning

Broedvogel o.a. begraafplaats Buitenveldert, Tennispark Buitenveldert, Karel Lotsyiaan, Hunneschans.

Kramsvogel

In de trektijd fouragerend op de sportvelden.

Zanglijster

Broedvogel Goudkust (Minervalaan), Tennispark Buitenveldert, Begraafplaats Buitenveldert, Enzerinck.

Koperwiek

In de trektijd fouragerend op de sportvelden. Nachttrek over hele gebied.

Merel

Broedvogel Goudkust, diverse tennisparke, begraafplaats Buitenveldert, vermoedelijk ook wel in de tuinen van Cannenburg en Herinkhave.

Zwarte roodstaart

Broedvogel nieuwbouw Pedagogische Academie, Prinses Irenestraat, hoek Amstelveense weg (Nijman, mej. van Drooge) Nieuwbouw Vrije Universiteit (F. Swart); ± 24/6 met juveniel waargenomen Hunneschans.

Roodborst

Broedvogel tennispark van Meegeren, bij de van Leijenberghlaan ? in 1971 zangwaarnemingen aldaar (Arentsen).
Als wintergast ook Cannenburg en elders.

Kleine karekiet

13/6 zingend ex in smalle rietstrook bij kruising Beethovenstraat/van Leijenberghlaan met de Ringdijk. 18/6 idem. 1/8 idem.

Spotvogel Zangwaarnemingen wijzen op een 10-tal territoria !

1. van Leijenberghlaan/Karel Lotsyiaan: 21/5, 27/5, 4/6.
2. verlengde Beethovenstraat, opslag bomen en struiken voor Floriade: 1/6, 13/6.
3. Prinses Irenestraat/rand begraafplaats Buitenveldert:
4. 22/5, 10/6 (2), 13/6, 17/6, 27/6 (2), 29/6 (2).
5. Karel Lotsyiaan, eerst bij padvindershonken, daarna bij de schooltuinen, vervolgens café marion ertegenover: 24/5, 10/6, 14/6, 12/7.
17/7 tuin achter VU-ziekenhuis (mevr. Geers)
6. Buitenveldertselaan Westzijde, achter Mobil: 7/6, 15/7, 17/7, 18/7, 26/7.
7. Twikkel: 9/6, 1/7, 4/7, 5/7, 6/7, 7/7, 18/7, 20/7; 27/7 alarmerend ex.
8. Hunneschans: 1/7, 4/7, 5/7, 6/7, 7/7; achterzijde Cannenburg 13.
Ook door Hr. F. Swart hier waargenomen; 19/7 2 exx alarmerend.
9. Hunneschans, achter Cannenburg 29 (F. Swart); 21/7, 22/7 alarm achter C.51.
10. Cannenburg Zuid, lopend door het G.v.A.-park, evenwijdig met en ten Zuiden van de Hunneschans: 11/7, 12/7. Op grond van voorafgaande waarnemingen van F. Swart kan hier een 3de territorium naast de twee van Hunneschans worden aangenomen.

(NwZuid/Bv, 5e blz.)

Zwartkop

Zangwaarnemingen op 11/7, 12/7, 13/7, 15/7, 16/7, 17/7,
Hunneschans achter Cannenburg 13.

Hier bevindt zich een carré van struiken, die niet een grasveld om-
singelen, maar een soort boomgaard van populieren.

Tuinfluitier

Broedvogel begraafplaats Buitenveldert, Tennispark Buitenveldert,
Hunneschans, Enzerinck (zangwaarnemingen)

Grasmus

Ringdijk, doorbraak van Leijenberghlaan.

Braamsluiper Territoria:

1. Karel Lotsyiaan, rand schooltuinen, 13/5.
1/6 sportterrein daartegenover langs de de Boelelaan.
2. Hunneschans, achter Cannenburg 13: 1/7, 4/7, 5/7.
In mei ook al hier waargenomen (mevr. Huisman)

Fitis

o.a. begr. pl. Buitenveldert, Tennispark Goldstar en Tennispark Bv.

Tjiftjaf 27/7, 28/7, 1/8, 2/8 (2 exx) zang Cannenburg bij populieren-
carré.

o.a. begr. pl. Buitenveldert en Tennispark Buitenveldert.

4/7 zingend ex Hunneschans; vermoedelijk van Tennispark Bv.

Goudhaan in februari 1971 3 exx Hunneschans, met

Vuurgoudhaan, 1 ex (F. Swart)

Heggemus Broedvogel

Pr. Margrietstraat, begr.pl. Buitenveldert, Karel Lotsyiaan.

Spreeuw

Jaarvogel, talrijk.

Groenling

Tuinen Goudkust, Karel Lotsyiaan, tennispark Buitenveldert, begr.pl.
Buitenveldert, Hunneschans, Twikkel.

Putter Zangwaarnemingen

Karel Lotsyiaan (minstens 6 territoria), A.J. Ernststraat bij de
v.d. Boechorststraat, de Boelelaan, van Leijenberghlaan, Twikkel,
Hunneschans.

Zij broeden kennelijk bij voorkeur in jonge bomen, die rondom aan
de buitenzijde sterk zijn ingesnoeid, waardoor een dichte blader-
groei rond de stam ontstaat.

Kneu

Tennispark van Meegeren, zeker 2 paar (F. Swart).

Karel Lotsyiaan, Warmelo, Twikkel, Prinses Irenestraat

Vink Begr.pl. Buitenveldert, Tennispark Buitenveldert.

Huismus O.a. broedend onder het viaduct in de Buitenveldertse laan
over het G.v.A.-park.

Bovenstaande, ongetwijfeld niet complete, lijst toont toch een m.i.
nog onverwachte rijkdom aan vogelsoorten (48, waarvan 29 broedvogel)
in dit kleine, op het eerste gezicht matig aantrekkelijke gebied.

Voor aanvullingen houdt ondergetekende zich aanbevolen.

Mej. Mr. J.H.U. van Drooge

Vgl. Med. Blad, jrg. 4, nr. 4 (october 1963), blz. 12:

Inventarisatie Begraafplaats Buitenveldert (A.N. Swart)

vDr/vDr
juli 1971